

ISZÁNTÉL

Politikai
napilap

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve.
Egész évre 16 k.
Negyedévre 4 " "
Helyben háshoz hordva.
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 " "
Videkre postán szállítva.
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 " "
Egyes szám ára 6 fillér.

Megjelenik minden nap, ahétfélo és
Ünnep után napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XXI. évfoiyam 98. szám.

Nagyvárad.

Péntek 1915 április 30.

A diplomácia tanácskozása Rómában.

Budapest, április 29. (Saját tud.) Rómában Sonnino nemcsak az odaérkezett Tittoni párisi olasz nagykövetet fogadta, hanem Barrare francia, Maschio báró osztrák-magyar nagykövetet is. Később Solandrával tanácskozott, csak azután ment Tittoni a királyhoz.

Tüzérségünk eredményesen működik.

Budapest, április 29. (Saját tud.) A „Pester Lloyd“-nak jelentik Eperjesről: A helyei változatlanul kedvező. Nehéz tüzérségünk eredményesen lövi Blatinál a magaslatokat.

Kurima fölött egy orosz repülőgépet lelőttek.

Uj hajó kell a „Leon Gambetta“ helyett.

Budapest, április 29. (Saját tud.) Genfből jelentik: Guepratte francia admirális, aki sürgősen várta a „Leon Gambetta“ páncélos cirkáló megérkezését, most, hogy torpedónaszádunk azt elsüllyesztette, a Dardanellákhoz más tizennégyezer tonnás újtipusu cirkálót kér.

Orosz tengerésztisztek hirtelen halála.

Budapest, április 29. (Saját tud.) Pétervári jelentések szerint Tyrkow ellenadmirális, a Paul I. parancsnoka, valamint a kelettengeri flotta hajóosztályvezetője hirtelen meghalt. Azt hiszik, hogy katasztrófa áldozatai lettek.

A román király nyilatkozata.

Amsterdam, április 29. A Manchester Guardian egyik minapi számában cikket közöl, mely a bukaresti Moldova című lap szerkesztőjének a román királyllyal való beszélgetés közli.

A király a kihallgatás során, midőn a román nép hangulatáról volt szó, a többi között ezt mondta:

— A királyt sokkal inkább megilleti,

mint bárki mást, hogy az időpontot megválassza olyan elhatározásra, amitől az ország sorsa függ. A nép a királyra tekint s a királyt teszik felelőssé minden balsikerért s az ő dicsősége minden siker. Én nagyobb szabadságot kívánok a magam számára. Románia nem állapíthatja meg az európai politika irányvonalait, nem idézheti fel az eseményeket. Szerencse, ha az európai politika olyan irányban fejlődik, hogy azt Románia is követheti. Ez a fejlődés össze van kapcsolva a Dunán való uralommal s a tengerhez való kijáráttal. Nekünk ragaszkodnunk kell ehhez a történelmi irányvonalhoz, anélkül, hogy igényünkről egy tartományt illetően (ez Beszarábia), mely még tegnap hozzánk tartozott, végleg lemondanának. Már most világos, hogy egy nagyhatalom, amely a Duna partját uralni akarja, éppen úgy a mi területünket is uralná. Veszély volna tehát ránk nézve, ha az oroszok a Duna torkolatánál megvetvén lábukat, a Fekete tengeren kiterjesztik uralmukat. Ezért van olyan nagy érdekünk az európai konfliktusban s ezért

egészen természetes, hogy nekünk a központi hatalmak győzelmét kell kívánnunk.

A Dukla-szorosban.

Bártfa, április 29. A Reichspost tudósítója jelenti: Alkalmam volt a Kamencepatak mellett lévő állásainkat megsemmisíteni. Ezek az állások Zboró község mindkét oldalán húzódnak el. Állásaink átvonulnak Zboró felé, úgy hogy itt a mi állásaink szembenéznek az orosz lövészárkokkal. Távollabb pozícióink jobb felé Zborótól keletre húzódnak el, majd délkeletre a makovicai magaslatokon keresztül, a mely egyúttal az Ondava nyugati völgyét dominálja. Balra Zborótól vannak a hatalmas Magura és Koldarina-magaslatok, amelyek a mi kezünkben vannak. Általában frontunk a magyar határt követve északfelé vezet.

Ha az ember meggondolja, hogy az oroszok döntő támadásai itt a konyecnai nyeregmagaslaton majd a smylni vrh és Kastelik vrh hegyen keresztül vezettek, Regettő, Biharó és Alsópagony községeken át meg lehet állapítani, hogy ezen a fronton visszavonulásunk egészen minimális volt. Zborón tul nem jöttek az oroszok.

Az oroszok áttörési kísérlete e szerint öt-nyolc kilométernyi tért nyert. Ez a szerény siker azonban rengeteg áldozatba került. Egy-két órai ut volt az egész, amit képesek voltak megtenni, ez a kétórás vérengzés azonban megtörte az egész ellenséges harmadik hadsereg támadó erejét. Az ellenség most ismét beásta magát, kiegészítette századait kétszázötven emberrel és nem mozdul. Tüzérsége bevárja a municiópótlást és igen takarékosan bánik a lövedékekkel. Az orosz-fronttól kisebb-nagyobb távolságnyra Zboró községben nyolcszáz lépésnyire emelkednek a mi csapataink állásai. A legerősebb drótsövény-akadályokkal és aknamezőkkel megerősítve, tulereje tüzérség által védve és a siker tudatától áthatott kitűnő csapatokkal megszállva, szilárdan és megdönthetetlenül állanak ezek a pozíciók.

Értesitem a n. é. közönséget, hogy üzletemben készülnék a legszebb tavaszi és nyári öltönyök, felöltők és szalon ruhák a legjutányosabb árban. A főtisztelendő papság szállítója.

Készítetek továbbá bármely fegyvernemhez előírás szerinti egyenruhákat kifogástalanul 24 óra alatt.

A nagyérdemű közönség szives pártfogását kéri kiváló tisztelettel

BUMBERA ISTVÁN, papi, polgári és egyenruha szabó
Bazár-épület, a színházzal szemben. Helyi és vidéki telefonszám: 869.

Akna a szuezi csatornában.

Milánó, április 29. (Saját tudósítónktól.) A Corriere della Sera jelentése szerint a szuezi csatornában újabb ismét heves összeütközések vannak a török csapatokkal, amelyek előérsei egészen a csatornáig hatolnak előre. A csatornában egy akna felrobbant, de kárt nem okozott. A Secolo jelentése szerint Kairóban az aknát kifogták. Százötven kiló sulya volt és Tineh és Kanatara között halászták ki, ahol egy bójához volt erősítve. A szuezi csatornában a hajózást nyomban megszüntették és a csatornát felkutatták. A vizsgálat eredménytelen maradt s mivel azt hiszik, hogy több akna nincsen elhelyezve a hajózást ismét megengedték.

A törökök felkészültsége.

Pétervár, április 29. (Saját tud.) A szentpétervári távirati ügynökségnek jelentik Szalonikiból: Törökországban az összes fegyverképes korosztályokat behívták tekintet nélkül az idősebb évfolyamokra. Ezek az újabb és kétségkívül nagy erők, a kisázsiai partok, a Dardanellák és európai Törökország partjainak védelmére fognak szolgálni.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, ápr. 29.

A képviselőház ülést tíz órakor nyitotta meg Boöthy Pál elnök.

Napirend előtt Szubányi Ferenc szólalt föl és tiltakozott Huszár Károly tegnapi ama kijelentése ellen, hogy a szatmármegyei képviselők tudtak az ottani visszaélésekről és panamákról. Ellenkezőleg, most, hogy azokról tudomást szereztek, ők kérik és követelik a bűnösök szigorú megbüntetését.

Ezután harmadszori olvasásban elfogadta a Ház a tegnapi letárgyalt javaslatokat.

A választójog kérdése.

Rakovszky István tudvalevőleg indítványt jegyzett be a haretéren lévők választójoga iránt. Indítványát nagyobb beszédben indokolta meg, amelyben kiemelte, hogy azoknak, akik a haretéren véruket ontják és életüket teszik kockára, halálból meg kell adni a választói jogosultságot.

A választói jog nem jutalom!

Tisza István gróf miniszterelnök reflektált Rakovszky indítványára s kifejtette, hogy a nemzet a haretéren küzdők iránt való érzelmeiben teljesen egységes. Az indítványt tárgyilagosan mérlegelve, mindannyian örömet fejezzük ki hálánkat a haretéren küzdőkkel szemben, de a választói jog kiterjesztése a hála kifejezésére nem alkalmas. A választói jog nem jutalom, hanem állami megbízás s épen ezért az indítványhoz nem járulhat hozzá.

A Ház az indítványt elvetette.

Ezzel az ülés véget ért.

A legközelebbi ülés hétfőn lesz, amikor az indemnitásról szóló javaslat kerül tárgyalásra.

x Köhögés, hurut, rekedtség
lenel használjon hurut szeletkét ára: 60 fillér. Kapható Farkas István Apolló drogeriájában Rákoczy-ut 7/B.

Kitüntetések az egyházmegyében

A püspök ezüstmiséje alkalmából.

Gróf Széchényi Miklós v. b. t. t., megyéspüspök ezüstmiséjének a megünneplésére készülvén néhány érdemes papjának a megjutalmazására is gondolt.

Minek kapcsán XV. Benedek pápa 6 szentsége a püspök előterjesztésére Grócz Béla nagyprépostot apostoli protonotáriussá.

Dr Bundala Mihály prépost-kanonokot pápai prelátussá.

Németi József gyulai róm. kath. főgimnáziumi igazgatót és dr Mazurek Gyula püspöki titkárt, szentszéki jegyzőt pápai t. kamarássá nevezte ki.

Ezen legfelsőbb kitüntetések mellett a megyéspüspök Peszeki Ferenc theologiai tanárt szentszéki ülnökké nevezte ki és úgy rendelte, hogy az egyházmegyei segédfőtanfelügyelő ezidőszert Gyepes Imre papnöveldei aligazgató hivatalánál fogva azokat a külső jelvényeket viselhesse, melyeket az esperes-tanfelügyelők használnak.

Szép és igazi főpásztori gondolat a püspöktől, hogy amikor negyedszázados papi jubileumára készül arra törekszik, hogy egyházmegyéjének és papjainak örömet szerezzen.

E kitüntetések híre az egyházmegyében szinte örömet fog okozni mindenfelé, mert a kitüntetett férfiak érdemei előtt mindenki meghajlik és személyük iránt méltó nagyra-becsüléssel és tisztelettel viseltetnek.

A káptalan új nagyprépostja Grócz Béla minden szerénysége mellett is első papja az egyházmegyének. Buzgósa, képzettsége, tudása, a lelkipásztorkodásban szerzett nagy tapasztalata, higgadsága, okosága, életismerete, puritán jellege minden körben nagy tekintélyt biztosítanak neki, — szelidsége és áldott jó szíve szeretetet kelt iránta mindazokban, akik szerencsések vele érintkezni. Aki az ő szerénységét és önmaga iránt való igénytelenségét ismeri, az biztosan tudja, hogy ez a kitüntetés nem okoz örömet neki, — de annál több örömet okoz az egyházmegyei papságnak, mely ebben az ő szeretet Béla bácsijának szép kitüntetését és az ő félszázados példás működésének legfelsőbb helyről jött illő méltánylását látja.

Az új praelátusnak dr Bundala Mihály-nak nagy hálával és elismeréssel tartozik az egyházmegye. B. e. Nogáll után ő tett legtöbbet a papság jó szellemének ápolásában erősítésében. Előbb mint Szent József-intézeti praefektus (1876—1880) minden erőből arra törekedett, hogy a papi hivatást felkeltse a gondjaira bizott fogékony lelkekben, majd (1880—1888) mint papnöveldei lelkiigazgató olyan kiváló buzgósággal és olyan szép eredménnyel vezette növendékeit a lelki életbe, hogy valósággal megújult az egyházmegye papsága. Működése a legfelsőbb körökben is érdeklődést keltett s ennek következtében 1888-ban Budapestre vitték a központi papnövelde lelkiigazgató-nak. Mikor ő a fővárosba került nagyon kezdetleges volt még ott a hitélet. Bundala buzgósa csakhamar nagy teret talált az ő működésének. Néhány héttel ezelőtt Pálffy grófné halála alkalmából az összes fővárosi sajtó megírta, hogy az elhunyt nemeslelkű grófnéval együtt Bundala Mihály alakította meg Budapesten negyedszázaddal ezelőtt az első patronázst. De tevékenysége kiterjedt a hitélet és egyleti élet minden ágára a fő-rangu körök lelkipásztorkodásától a Szent Vince egylet szegényeinek gondozásáig. Mióta kanonok lett (1903) Váradon folytatja ezt a buzgó és áldozatos lelkű működést s a most vele kitüntetett nagypréposttal együtt minden jövedelmét szegények istápolására,

zárdák és jótékony egyletek támogatására fordítja.

Békésnegye székhelyének Gyula városának egész társadalma bizonyára örömmel fog értesülni arról, hogy főgimnáziumuknak derék igazgatója Németi Józsefet tb. pápai kamarás lett. Németi József annyival is inkább becsüli az egész város, mert vérükből való gyulai születésű ember. Neveltetését Nagyváradon nyerte, mint a Szt. Vince-intézet növendéke végezte itt, a gimnáziumot ugyanitt végezte a theológiát is. 1898-ban pappá szenteltetvén több esztendeig káplánkodott, de mikor meghallotta, hogy szülővárosában a Wenckheimok és a püspökség áldozatkészségéből gimnázium készül engedélyt kért püspöktől, hogy tanári pályára készülhessen s a kolozsvári egyetemen megszerezve a diplomát 1907-ben csakugyan tanára, négy év múlva pedig igazgatója lett szülővárosára ma már hírneves tanítészének s mint ilyen nagyfotosságu működésével kiérdemelte főpásztorának elismerését.

Dr Mazurek Gyula, a másik új pápai kamarás újkör lett titkára Széchényi püspöknek, de már előbb mint ceremonárius és szentszéki jegyző működésével magára vonta főpásztorának figyelmét, ki őt bizalmára méltatta s ezüstmiséje alkalmából ő Szent-ségétől eszközölt ki számára szép kitüntetést.

Széchényi püspök mindig nagyon szeretette a szemináriumot, belátva és átérve a papnevelés fontosságát szemefényének tekintette azt. Ezen szeretetének, gondosságának és áldozatkészségének köszönheti a bécsi Pázmány intézet és a győri papnevelő újjáépítése. Mostani jubileuma alkalmából is szeretettel gondol szemináriumára s ebből kifolyólag annak egy tanarát és egy elöljáróját részesítette kitüntetésben. Peszeki Ferenc felszentelése óta (1898) 17 esztendeje működik a papnevelés terén. Két évig tanulmányi felügyelő, majd tanár lett. Alapos tudású, nagy szorgalmu és világos előadásu tanár, az egyházjogot és egyháztörténelmet tanítja s emellett fáradsáttal működik a Szt. Vince intézetben mint hitoktató és gyóntató. Gyepes Imre a szeminárium közkedvelt vicerektora még csak két esztendeje működik a szemináriumban, de ugyis mint aligazgató, ugvis mint az egyházmegyei főtanfelügyelő segédje annyi ügyességet, ügybuzgóságot, munkaszeretetet és kiválóságot áruít el, hogy méltán rászolgált főpásztorának kitüntető elismerésére.

Milyen fogásokkal lelkesítik az orosz katonákat.

— A pocsajevi Szüzanya „szent” levele. —

Debrecenből írják a Magyar Kurirnak: A legutóbb ideszállított orosz foglyok között volt Gucsabkij André 58-ik gyalogezredbeli katona, akinél a pocsajevi orosz kolostorban írással másolt következő szent levelet találták, melyet a hadvezetőség a katonák lelkesítésére osztogat. A levél így hangzik magyarul:

— Szent levél az orosz katonához! Ezen írás Pocsajevben a kolostor templomában, a szüzanya képeinek háta mögött találtatott. A levelet maga a Szüzanya fia Krisztus írta és aki elolvassa, annak szerencsét hoz a háboruban, szerencsét hoz az Atyuskának, minden oroszok cárjának, hogy elleaságsáival elbárhasson.

Orosz katona! Én Jézus Krisztus megparancsolom néked, hogy ezen levelemet, ha elolvastad, add oda a bajtársadnak. A mi urunk és parancsolónk a nagy és hatalmas cár bajba jutott népeivel együtt. Ellenség támadta meg országát, pedig néki az egész világra ki kell terjesztenie a hatalmát, az ő kezének jóságát és áldását minden élő

lénynek, ki e földön van, éreznie kell. A nagy és hatalmas cár fegyvert fogott, hogy veletek orosz katonák atyáinak örökségét megsokszorozza. Elindult veletek egy győzelmes háborúba. Nektek kötelességetek a cárról véreketek ontani és életetek feláldozni. Duló csatákban veletek van a szűz anya áldása, az kísér benneteket az igazak útján. Az ellenség gonosz és Oroszországnak kárt okoz. Gondoljatok otthon maradt családokra, feleségekre és gyermekeitekre. Ha ti a cár országát meg nem védelmeztétek, győzelmet nem arattok, nem érdemlitek meg a napot, hogy melegét éreztétek, nem érdemlitek meg a levegőt, hogy magatokba szívtátok, nem a föld termését, nem a cár kegyét, mely felétek sugározza a boldogságot. Vigyázzatok. Az, aki az ellenség kezébe kerül, halálnak halálával hal meg. Elkárhozik, elveszti lelkének üdvét, családja hetediziglen fog megbűnhődni és érezni fogja a cár sújtó haragját.

Harcoljatok a szüzanya és a cár nevében, mert ők mindenütt jelen vannak!

Dr Molnár Kálmán levele az orosz fogságból.

Már több mint egy hónapja, hogy Przemysl vára hónapokon keresztül dacolva az oroszok vad áradatával engedett a természeti kényszernek, az élelmiszerhiánynak s dicsőséges küzdelme után megadta magát. A vitéz védősereggel együtt fogságba került dr. Molnár Kálmán egyetemi magántanár is, dr. Molnár Imre nagyváradi nyug. jogtanár fia. Hogy kicsoda Molnár Kálmán, arról nem szükséges beszélnünk. Az ő nevét szeretettel és lelkesedéssel emlegette Magyarország minden népe a Lajttól a keleti Kárpátokig, a Beszkidéktől az Al-Dunáig, sőt eljutott a monarchia határain túl is; az egész világ sajtója páratlan elismeréssel nyilatkozott dr. Molnár Kálmánról. Mert hát ő volt a przemysli Tábori Ujság szerkesztője. Ebbe az Ujságba Molnár Kálmán beleöntötte teljes szeretetét és lelkesedését a magyar hon iránt.

Minden sorából, minden szavából a leglángolóbb hazaszeretet, a legtüzesebb fajszeretet tört elő, amellyel lángragyújtotta a przemysli védősereg szívét-lelkét s folytonosan élesztette a derék honvédekben a remény szikráját, hogy lerázzuk nyakunkról az orosz kolosszust s fel fog derülni a jobb idők hajnala. Tehát nagy része volt benne, hogy a vitéz magyar katonák oly sok megpróbáltatás közepette is rendithetetlenül kezükben tartották a várat s ezzel világszerte dicső hírnevet szereztek a magyar honvédségnek.

A vár eleste óta ezideig nem érkezett hír Molnár Kálmánról, míg végre tegnap édesatyja megkapta a várvavárt rózsaszínű levelezőlapot. A levélben Molnár Kálmán tudatja, hogy teljesen egészséges, nincs semmi baja.

A híradás persze nagy örömet szerzett édesatyjának, aki szíves volt a levélkét kezünkhez juttatni, így tehát abban a kedvező helyzetben vagyunk, hogy azt teljes egészségben nyilvánosság elé hozzuk.

Az egyszerű tábori lapon rajta az orosz postabélyegző és a „Prisonnier de guerre” feliratu pecsét, azonkívül a honvéd gyalog-

hadosztály bíróságának és az oszták-magyar Vörös-Kereszt cenzurázó pecsétje.

A levél németül van írva s következőképpen hangzik:

Konotop, III. 30.

Bin vollkommen gesund. Seit fünf Tage schon auf der Reise. Seien sie ruhig, mir fehlt nichts und bin ganz gesund. Fröhlich Ostern!

Küsse die Hände

Kálmán.

vagyis magyarul:

Teljesen egészséges vagyok. Már öt napja utazom. Legyenek nyugodtak, nincs semmi bajom és teljesen egészséges vagyok. Boldog húsvéti ünnepeket.

Kezeit csókolja

Kálmán.

Tehát Molnár Kálmán életben van, ha nem a legkedvezőbb körülmények között is és egészséges. Ez a hír mindenesetre kellemes benyomást kelt mindenütt, ahol tudomást szereznek róla.

A tartós béke központi szervezete.

A Magyar Kurir jelenti: Mint a napilapokból köztudomású, a hollandi háborúellenes szövetség (Anti-oorlog-raad) április 7-10 napjaira a különféle országok nevesebb pacifistáit értekezletre hívta egybe. Az értekezleten személyes képviselői voltak a következő országoknak: Ausztria, Belgium, Egyesült Államok, Magyarország, Nagy Britannia, Németalföld, Németország, Norvégia, Svédország és Svájc, míg Dánország, Franciaország, Olaszország és Spanyolország egyes pacifistái írásban jelentették be hozzájárulásukat a hozandó határozathoz. Ebből az értekezletből a tartós béke központi szervezete néven nemzetközi bizottság alakult ki, mely ügyvitelével egyelőre az Anti-oorlog-raad vezetőségét bízta meg, amely célra kebelében néhány kültagot kooptált. Az értekezlet megállapodásai folytán a vezetőség most felhívást bocsájtott ki, amelynek élén hangsúlyozza, hogy az egész világ azt követeli, hogy a mostani borzalmas háborút olyan béke fejezze be, mely a tartósság feltételeit magában hordozza. Ezt nem csupán a hadviselő államoknak hozzátartozói kívánják, hanem a semlegességek is, mert ennek a háborúnak esélyei mindannyiukat sújtották. Ez a háború kegyetlen érveivel — mondja a felhívás — kimutatta az emberiség érdekeinek szolidaritását. A felhívás végén hangsúlyozzák, hogy a tartós béke nagy feladatának megvalósítására meg kell nyerni az egész kulturvilág támogatását, miért is minimális programként ezuttal az alábbi pontokat publikálja a vezetőség:

1. Semmiféle annexió, vagy területátvétel és ohajai ellenére s annak hozzájárulása, ahol lehetséges, plebiscitum, vagy más uton nyerjen kifejezést.

Az államok biztosítsák a területükön élő nemzetiségeknek a jogegyenlőséget, vallásszabadságot és nyelvük szabad használatát.

2. Állapodjanak meg az államok abban, hogy gyarmataikon, protektorátusaikban és érdekeltségi területeiken a kereskedelmi szabadságot, vagy legalább az összes nemzetek egyenjogúságát keresztülviszik.

3. Az állam szövetségének békés szervez-

kedésén alapuló hágai békekonferenciák művét fel kell építeni.

E békekonferencia állandó szervezettel birjon és időközönként üljön össze.

Az államok egyezzenek meg abban, hogy összes ellentéteiket békebírók elé hozzák. E célból a Hágában fennálló döntőbírók mellett állítsanak fel a) egy állandó nemzetközi ítélőtáblát és b) egy hasonlóképpen állandó vizsgáló- és békéltető tanácsot. Az államok kötelezzék magukat arra, hogy egyetemleges — diplomatikus, gazdasági és katonai — akciót indítsanak meg abban az esetben, ha egy állam katonai rendszabályokhoz nyúl ahelyett, hogy peres ügyét a döntőbírók itélete alá vetné, vagy a nemzetközi vizsgáló- és békéltető tanács elé terjesztené.

4. Az államok állapotjának meg a fegyverkezések leszállításában. Hogy a tengeri fegyverkezés leszállítása könnyebben elérhető legyen, töröljék el a tengeri zsákmányolás jogát és biztosítsák a tengerek szabadságát.

5. A külügyi politika helyezettessék a törvényhozó testületek hathatós ellenőrzése alá.

Titkos szövetelek legyenek érvénytelenek.

Ezt a felhívást a tartós béke központi szervezete nevében dr. H. C. Dresselhuys elnök és dr. B. De Jong van Beek en Donk titkár irták alá.

Fényes László Nagyváradon.

Ellátogatott hozzánk egy igénytelen és nemes vándor, akinek alakjára az igazság ránt való törhetetlen rajongás és a nyomorultak, a szegények, az élet szomorú dsungeleiben élők iránt érzett lángoló szeretet vont patinát. Fényes László a magyar zsurnalisztika kiváló alakja jött el, hogy a vak katonák javára rendezendő estélyen regéljen a magyar katonák csoda tetteiről, a szürke s kérges kezű fálstenek káprázató lelki szépségeiről.

Mikor a háború kitört, Fényes László elindult a hadakutjára. A lövészárkokban írta meg a távol harcerekén azokat a szépséges írásokat, amelyeknek komolysága és tartalmassága párosulva egy érző embernek könnyeken átesillogó megindultságával leggyönyörűbb hajtása lettek a magyar riportirodalomnak.

A magyar riport irodalmat ő emelte a klasszikus tőkélyre, ő volt az, aki harctéri színes és a maga nemében grandiózus leírásaival a magyar katona hősiességét, eposzi fenségességét és bámulatos bátorságát nemcsak az egész országban, hanem a külföldön is ismertté és becsültté tette. Eleven és vonzó riportjaival az olvasók elé varázsolta a katonák nehéz munkáját, a rohamok bódító zavarát és lenyűgöző erejét, a vágató huszárok attackját, a föld méhében élő magyar katonák lelkének szárnyaló és ünnepélyes költőiségét.

A nagyszerűségnek és az értéknek tiszta aranya csengett ki sorából, a küzdő katonák szeretetének édes parfümjé áradt minden finom veretű mondatából.

Tegnap este tartotta meg a kiváló író előadását a Vigadó nagy termében a vak katonák javára. A Vigadó nagyterme megtelt díszes közönséggel. A honvédek arajátéka után, a még most is egy kicsit bicegő Fényes László lépett a pódiumra.

Előadásában a vak katona lelkében végbemenő processzusokról beszélt. Mikor a szerencsétlen katona megvakul, akkor nem marad más számára, mint az emlékezés, meg a szenvedés. De ez nagyon jó iskola és megtanítja az embert tünni. A vak katona számára nem marad meg más kezdetben mint a keserűség, de lassanként kezd megnyugodni a szíve és lelkében, mint egy kis sziget, kialakulnak belső új életének elemei.

A benső és nemes élet kialakító munkájának kell jönni a vak embernél, amelyet a társadalomnak kell megvalósítani. A társadalomnak kell gondoskodni, hogy a vak katonáknak külső megélhetés után ne kelljen nézni, hanem az önálló és magányos életüket szel folytathassák. Egy nagy és nemes eszme akar megvalósulni, erre kell a közönség támogatása. Ez pedig az, hogy egy vak katonák részére szolgáló kaszárnyát fognak építeni, amelyben megvonnuló remetéik lesznek legbeszédesebb tanúi a nagy világháborúnak.

Az előadást a közönség perceig tartó éljenzéssel fogadta, amelyet az előadás meg is érdemelt komoly tartalmassága és lelkes hangja révén.

Fényes László előadása után „A nagy leszámolás” c. moziszkectet mutatták be a fővárosi művészek, amely ugyancsak hazafias hangulatával nagyon meghatotta a publikumot. A Fényes László tisztelői és barátai este 11 órakor a Pannonia étteremben bankettre gyűltek össze, ahol lelkes és meleg hangulatban ünnepelték a jeles publicista Fényes Lászlót.

Adakozzunk a hadi árvák javára.

A vármegyei árvaszék akciója. — Amerikából érkezett az első adomány.

A világháború legszerencsétlenebb áldozata az árvák. Azok a kis gyermekek, akik ártatlan lelkükkel, szomorodott szívvel s bizó reménnyel utolszór esőkolták meg a szerető apát, a kenyérkereső nevelő szülőt akkor, mikor elhangzott a király hívó szava és nekik fegyvert kellett fogniok a haza oltalmára. És most a háború kilencedik hónapjában hányan várják haza hiába a megcsókolt, a viszontlátásra elbocsátott apát. A legszomorubb csapás, az árvaság jutott részükre osztályrészül. Ki fog most gondoskodni ezekről a szerencsétlen gyermekekről, ki ad nekik kenyeret és kifogja őket a haza hasznos polgáraivá nevelni?

A belügyminiszter az árvaszékekre és ennek útján a társadalomra bízta ezt az óriási feladatot. Sajnos azonban éppen ezen a téren mutatkozik eddig a legianyhabb érdeklődés. Ennek főként az az oka, hogy a társadalom nincs kellőleg tájékoztatva a hatósági akcióiról, mely aktaszerűleg intéztetik el.

Ki tudja azt p. o. Biharvármegyében, hogy létesült egy alap, mely: „Hadiárvák neveltetési alapja” elnevezést viseli? A hivatalos közegeken kívül senki! Pedig van ilyen alap. Hogy nálunk nem tudnak róla, annak az az oka, hogy nagyon csendes kezek között intézik az ügyet. A sajtóban egyetlen egyszer jelent meg az árvaszéknek erre vonatkozó intézkedése.

A mi közönségünk figyelmen kívül hagyta. Eljutott azonban az akció híre Amerikába is és ott volt ember, aki elolvasta azt és nem hagyta annyiban a dolgot. Teg-

nap az Egyesült Államokból Eszényi Józseftől 30 korona érkezett Petry Gyula főreáliskolai tanárhoz azzal a kéréssel, hogy juttassa azt a „Hadiárvák neveltetési alapjának.”

Petry Gyula a pénzt azonnal elvitte Verner Kálmán árvaszéki elnökhöz, akivel ebben a dologban tanácskozásokat folytatott. Érdekes, hogy Eszényi Józsa adománya, tehát amerikai pénz, az új hazafias alap első tőkéje.

Értesülésünk szerint Verner Kálmán most már társadalmilag akarja ezt a kétségtelenül szép és hazafias célt szolgáló alapot tekintélyes összegre gyűjteni. Mint értesülésünk a vármegyei tisztikar fizetésének egy százalékát, melyet havonként fizet most jótékony célra a tisztikar, szintén erre a célra akarják fordítani. Az így létesülő alaptól a hadiárvák neveltetését fogja az árvaszék fedezni. Egyelőre 12 hadiárvát akarnak elhelyezni különböző nevelőintézetekben.

Mindenesetre az így befolyó összeg még nagyon kevés egy ilyen nagycél megvalósításához, épp ezért a társadalomhoz fordul az árvaszéki elnök.

Felkérünk tehát mindenkit, aki csak teheti, a sok jótékonyosság közepette ne feledkezzenek meg a hősök árváiról sem. Juttasson mindenki annyit részükre, a mennyit tud, hogy a hadiárvák neveltetési alapja minél előbb olyan nagy legyen, hogy minden árvánál pótolva legyen az a nagy áldozat, amit a haza védelme kívánt tőlük. — Adományokat szívesen továbbít és nyugtáz szerkesztőségünk is.

jön az én kikeletem is. Innen eddig csak egy lapot írtam IV. 4-én. Írtam Kurszkból is „Nemes” kollégámnak. Kértem, hogy esetleges postámat továbbítsa utánam. Rettegenes lenne, ha eddigi levelezésünk megszakadna. Ha lehetne ajánlottan feladnom leveleimet, nyugodtabb lennék. Meg fogom próbálni. Megírom új címemet, talán kapok választ. Sebem, azt hiszem jó úton halad a gyógyulás felé. Kurszkból írtam, hogy ott operálni akartak megint. Kétszer is megnézték az operátort, de még sem vágott. Itt csak minden másodnap kötnék. A seb elég tiszta, a genyesedés nem nagy. Mióta megsebesültem, (illetőleg rá másnap, tehát szept. 1 óta) ápr. 1-én történt meg először, hogy nem kötötték át derekamot, csak leragasztották a sebet. A csipőm sebére csak nem akar gyógyulni. Egészen kiesiny, tiszta, de mindig van rajta egy kis lyuk. Egy-két nap nem is érzem, fekszem rajta, de aztán kérnem kell, hogy jödozzák, mert fáj. A seb forradás rajta ül a csonton. No, majd csak meggondolkozok. — Amugy, Istennek hála, teljesen jól érezném magamat. Míg pénzből tart, a koszt ellen sem panaszkodhatom. Járnai egészen jól tudok, de nem soká. Vettem egy botot, s óvatossan, de minden idegen segítség nélkül el-sétálgatok. — Husvétől kezdve gyönyörű idők járnak. Kurszkból még havat hagytam, itt már gyönyörű tavaszt találtam. Az embernek a szive fáj, hogy az ablakból élvezheti csak az őszi tavaszi levegőt. Itt a kórházban csak mi, foglyok vagyunk. Magyarok vagy 40-en. (Most a napokban, ónapjár szerint III. 9-én jött egy igen szomorú transzport.) A mi szobánk magyar szoba. Csak magyarok vagyunk benne. Ez a szoba este-
reggel az olvasót imádkozza közösen. Egy háromszékmegyei kolléga, Szász, honosította meg e gyönyörű szokást. Mikor ide kerülvén először hallottam ezt a szomorú, monoton hangon mondott imát, — bizony sirtam. Istenem! Eszembe jutott Szaboleska: Grand Cafee ban. „Mi is azon sirni való, hogy a ménes ott deleget a kondorosi csárda mellett!” — De mennyivel fenségesebb, mennyivel megkapóbb ez a mi imádságunk!

Szász kolléga különben nagyon kedves ember. Ő is régi sebesült, mint én, pár nappal az én sebesülésem előtt kapott golyót a lábába és szinte furesa: sebé most is esnyább, mint az enyém. Szegény, még egy sort sem kapott hazulról, mióta fogoly. Ugy októberig gyakran írt haza, karácsonykor megint egy lapot, azóta nem is próbálkozik. Belenyugszik sorsába. Mennyivel szerencsésebb vagyok én! De most én is félek, hogy levelezésünk megszakad. Istenem, mit csinálnék akkor én?!

— Most kérdeztem a „szanítár”-tól, azt mondja lehet ajánlott levelet küldeni, majd ő elviszi a postára. Ez megnyugtat. Ezt a levelet is ajánlottan adom fel.

Mi hír a testvérekről? Tudtok-e most is Róluk? És Ti hogy vagytok Édeseim? Tudom Ti is várjátok e rettenetes idők mulását csak úgy, mint mi itt. Sokszor, sokszor csókol Benneteket, édes jó Anyánk kezzeit sokszor csókolja szerető

Lacitok.

Hadifogoly tanító levele az orosz fogságból.

A Szent László Társulat egy kiváló igazgató tanítója írja az alábbi levelet az oroszországi Voronezből. Még augusztus végén került fogságba rettenes sebével s még most is a kórházban van gyógyuló sebével. Nagyváradon lakó testvérenek írja e levelet, melynek egy részét nem lehet meghatottság nélkül olvasni.

A levél a következő:

Voronez, 1915. IV. 12.

Kedveseim!

Íródik pediglen levelem Voronez városában, túl a Dnyeszteren — Donon, napke-

let felé. Messze a hazai földtől, — messze a mi világunktól. Ide tán a madár nem jár, a tavaszi szél sem fúj.

Bizony nagyon messzire elkerültem hazulról. Lublin, — még Isten neki — nem volt olyan messze. Kurszk már elég távolság. Most még messzebbre jutottam. Kurszkból írt levelem már bizonyára kezeitek közt van. Azt hiszem közvetlenül írtam. Huszonegyedikén újra írtam, ezt Jennykéék útján indítottam Hozzátok. Jeleztem benne, hogy az utnak indított 100 frank, (37.31 rubel) megérkezett hozzám Lublinon keresztül. — Ugyancsak itt kértem, hogy az említett 400 koronát Jennykéék útján indítsátok hozzám. Bizony szükségem lenne rá. III. 29-én este elindítottak bennünket Kurszkból, 30-án dél után érkezünk ide Voronezbe. Azt hiszem, míg sebére nem gyógyul, nem küldhetnek innét tovább. Arra meg majd csak meg-

CIPÓ

ujdonságaim megérkeztek!

Reichard Dezső

Rákóczi-ut. Orsolya zárdá épület.

Tábori élet Montenegró határán

Fehér husvét. — Virágágyas colonia. — A magyarornótás rigó. — Boroshordó, mint fürdőkád.

A montenegrói határon küzdő B. L. őrnagytól már többször volt alkalmunk érdekes értesítéseket közölni. Legutóbb szintén több érdekes levél érkezett az őrnagytól. A levelek mind arról tanuskodnak, hogy Montenegró határán sincs rossz dolga a magyar katonának. Ott a mi hőseink megvetették lábukat s mintegy áttörhetetlen páncélfal állják útját a montenegrói bandák betöréseinek. Nem is tudott ezen a részen átjönni egy kecskepásztor se, pedig nagyon sokszor megkíséreltek mindent, hogy legalább egy szekér kenyérlisztet szerezzenek maguknak.

A levelek szerint husvét elég hideg volt. Ünnepszombatján az eső havazásra fordult s fehér lett a föld. Fagy azonban nem volt s így a hó nagyon rövid ideig tartott. „Nagyon ránk férne már egy kis jó idő, az ide való lakosok azzal biztatnak, hogy május közepéig mindennap szokott esni.“ Husvétkor az egész magyar colonia B. L.-nek volt a vendége.

Reggel ünnepi mise volt gyönyörű fehér hószőnyegen. Mise alatt a halomszámra érkezett sonkát és pirostojást megszentelte a páter. A montenegróiak nyugodtan hagyták ünnepelni a magyarokat, mert nekik is ünnepük volt.

Április 7-én már vége van a télnek. A tisztok virágágyakkal véteik körül lakásait. A legszebb és legillatosabb mezei virágokból áll az egész kert. Egy virágágy közepén geometriai pontossággal van színes virágokból kiültetve

I. F. J.

A betük csupa ibolyából vannak körülültetve.

A csatározásokra vonatkozólag a következőket írja B. L.

„Itt majdnem minden nap van tűzvérségi harc, gyalogsági meg éppen minden nap. Ez már annyira megszokott dolog, hogy nem is említem meg.

Legutóbbi számunkban megemlékeztünk

arról a rigóról, mely egy tábori mise alatt a zenét szolgáltatta. Most a rigó megint szerepelt. Ugylátszik megszerette a magyar katonákat. Állandóan közelünkben tartózkodik. P. napokon keresztül füttyölt a rigónak még pedig magyar nótát.

Gyere be rózsám, gyere be!

Április 9-én hajnalban arra ébredtek, hogy a legényem meglehetősen fulesul [füttyöli] az ablakom alatt

Gyere be rózsám, gyere be!

Egy ideig türelmesen hallgattam a füttyöt, azonban később megsokaltam a szünni nem akaró zenét és kimentem, hogy leintsem a legényt. A legény azonban úgy horkolt, hogy kisebb gondja is nagyobb volt a füttynél. A fütty azonban egyre tartott

Gyere be rózsám, gyere be!

Bosszusan kerestem a füttyölő urat, végre a közeli bokorban megtaláltam. A rigó füttyölte torkaszakadtából meglehetősen hamis hangon

Gyere be rózsám, gyere be!

Jól mulattunk a szerenádon.

Hogy mily jó dolguk van a mi Robinzonainknak legjobban jellemzi a következő pár sor:

Vasárnap házzszenelés volt. Előzőleg misét tartott a páter, aztán pompás disztribúció volt, a felszentelt tisztiektől. Hogy most már melegebbre vált az idő, türethetetlen a lakószoba. Hogy gyakrabban fűrődhessünk, ma kezdtük meg a fürdőkád építését. A fürdőkádat már beszereztük. Egy három és fél hektoliteres boroshordót két részbe fűrészeltünk. Egész nyakig érő víz fér bele. Eddig csak egy vas kondérban fűrődöttünk nagyon kevés vízben.

Egyszóval egész pompásan berendezkedtek a mieink Montenegró határán. Vajjon mikor látjuk őket már viszont?

Kappel György temetése.

Az a mély és igaz részvét, amellyel Nagyvárad egész közönsége értesült Kappel György főhadnagy haláláról, impozáns, meghatározó módon nyilvánult meg tegnap az elhunyt temetésén.

A Sal Ferenc utcai csapatkórháznak, a szomorúság ez állandó tanyájának tágas udvarát az előkelő közönség sokasága zsúfolásig megtöltötte s a kórház előtt is nagy közönség volt jelen.

A helyben állomásozó tisztikar tagjai teljes számmal jelentek meg, ott voltak továbbá Molnár Géza kuriai bíró, Pallay Lajos, Németh István kir. pénzügyigazgató, Vass Tamás kir. tankerületi főigazgató, Szmekta L. Ödön főgymn. igazgató, Gedeon Alajos főreáliskolai igazgató, dr. Károly Irén jogakad. tanár, Millye Gyula nyug. táblabíró, Reisman Mór kir. tanácsos, Kolossy Gyula kir. erdőfelügyelő, Lausch Károly nyug. ez-

redes, Schwarz Géza nyug. alezredes, dr. Mártonffy Marcell egyetemi tanár, dr. Molnár Imre nyug. jogtanár, Keszthely Zoltán megyei főjegyző, Szentlélek Kálmán, Niedermann Antal, Stark Gyula, Nagy Márton, dr. Sarkadi Lajos, Tabéry Ármán, Soós Jenő, dr. Kecskeméti Lipót főrabbi, Kovács Béla, Böszörményi Géza, May Sándor, Fekete Sándor, Weinberger Lajos, Szűts Izsó, Krausz Samu, dr. Edelman Menyhért, Láng József, Lakos Lajos, Peiser Károly, dr. Nemes Áron, Zsdánszky László, dr. Meer Samu, dr. Kazay Kálmán, Örmény Gyula, Gálfi Sándor, Nagy Vilmos, Szöllőssy Gyula, Szokoli Elemér, Várad Miklós stb., valamint a Vörös-Kereszt hölgyei közül sokan, Pallay Lajosnéval. Kivonult a temetésre a főgymnásium, főreáliskolai és a felső kereskedelmi iskola ifjusága, gyászlobogóval, a tanári kar vezetése mellett, továbbá fél század a 70-ik ezredből a zenekarral.

A halottasbázból, ezüst kandeláberok,

pálmák, virágok közül kihozták a masszív érekeporsóban nyugvó puritán jellemű férfi holttestét s az udvar hatalmas platója alatt helyezték el a virágokkal, gyertyákkal körül vett ravatalra.

A koporsó felett Materny Imre ág. evangélikus lelkész mondott magas szárnyalású gyászbeszédet, amelyben méltatta az elhunyt munkás életét, tiszta jellemét. Majd rámutatott az ó korra, mikor az aranyborjút: a pénzt imádták s vonatkozásba hozta a mai pénzzszomjas irányzattal, midőn egyesek nem riadnak vissza, hogy a legnagyobb bűnök árán vagyont, pénzt harácsoljanak össze s áldozatul ejtsenek puritán becsületes férfiakat, akik a gyanu árnyékától is távol állanak. Beszédét könnyekig megható imával fejezte be.

Ezután megindult az impozáns gyászmenet; elől mentek az iskolák növendékei, majd a zenekar és katonaság, a lelkész, a négyesfogatu üveges gyászkocsi. A koporsót a gyászoló családtagok, a tisztikar és ezernyi közönség követte. A gyászmenetet hosszú kocsisor zárta be.

Az elhunyt derék férfit az olaszai temetőben helyezték örök nyugalomra.

A koporsót elborították a szebbnél szebb koszorúk, a szalagon a következő feliratokkal:

Szeretett férjemnek — Ilonád, Drága jó apáknak — Hálás gyermekei. In treu Freundschaft — Guszti und Emil Lubinkovics Tisztelete jeléül — Wertheimstein Sarolta. Tisztelete jeléül — Reisman Mór és neje. Letzter Gruss — von Deinen Kummeraden. Igaz tisztelettel és barátsággal — a Főreáliskola tanári kara. Utolsó üdvözlétül — a Gedeon-család. Schenker Ferenc és neje — utolsó üdvözlétül. Fekete Sándor és családja — tisztelete jeléül. Felejthetetlen főhadnagyunknak — a főépület irodaszemélyzete. A fiók kórházak irnokai — felejthetetlen főhadnagy urunknak. Hála és szeretete jeléül — a Főreáliskola ifjusága.

A díszes temetést Veiszlovits Adolf és fia első nagyváradai temetkezési vállalat rendezte kiváló gondnal és nagy pontossággal.

..HIREK..

Szent László napja.

A nagyváradai Katholikus Kör 1915. évi május hó 2-án Szent László ünnepélyt rendez.

Az ünnepély sorozata:

I. A székesegyházban. Délelőtt 9 órakor gróf Széchényi Miklós megyés püspök ünnepélyes szent misét, dr. Némethy Gyula tb. kanonok theol. tanár szent beszédet mond.

II. Este 6 órakor

háborus ünnepély

a Kath. Kör Szent László termében a következő műsorral:

1. Nyitány Hunyadi László operából. Előadja a m. kir. honvédszenekar.

2. Szent László és az oroszok. Ünnepi beszéd tartja dr. Karácsonyi János egyházi elnök.

3. Ima jó békéért. Szövegét írta Leel-Össy Albert; Zenésítette Beleznay Antal; előadja a férfikar.

4. a) Mayer-Helmund: Varázs dal.

b) Mozart: Tavaszi dal.

c) Beleznay: Galicia véráztatta földjében. Zenekar kísérettel énekl.: dr. Krüger Aladárné.

5. Gyóni Géza: Csak egy éjszakára. Szavalja Szentlélek Kálmán.

6. Oelschlögel: Hárfá trio. Előadja a honvédek zenekara.

7. Himnusz. Zenekar kísérettel előadja a férfiak.

A háborus ünnepélyen számozott ülőhelyért személyenként 1 korona, állóhelyért 40 fillér díj fizetendő. A tiszta jövedelmet a háboruban megvakult katonák segélyezésére fordítják.

*** Májusi ájtatosságok.** A virágfakasztó május az év legszebb hónapja. A katolikus egyház a természet pompájával, illatával diszes és kedves időszakot a Boldogságos Szűz Mária hónapjának is hívják. Esténként megtelnek a virágokkal ékesített templomok ájtatos hivekkel, akik az Isten anyjának pártfogásáért, közbenjárásáért esedeznek. Erre különösen a mostani küzdelmes világban van szükségünk. A Mária-kultusz a magyar nép lelkületében is meleg otthonra talál s évről-évre gyarapodik. Május hó folyamán minden este Mária-ájtatosságok lesznek a plebánia-templomokban és a zárda-kápolnáknak. A májusi ájtatosságokat szokás szerint ma kezdik meg.

*** Kitüntetések az Erdődy-család katoná-tagjainak.** Főúri családunk az őseinkhez méltóan veszik ki részüket nemzetünk küzdelméből. A magyar főnemesség ismételten vérrel is bizonyosságot tett a mellett, hogy méltó arra a kitüntetőpozícióra, melyet az ezeréves Magyarországnak elfoglalt. A magyar főúri családok minden fegyverképes férfija a haretéren küzd most a hazáért. Közülük gróf Széchényi Miklós püspökünkkel közeli rokonságban álló Erdődy grófi családnak két hősi tagját érte most királyi kitüntetés. Gróf Erdődy Tamás, a 9. huszárezred főhadnagya, a déli haretéren az ellenséggel szemben tanúsított vitéz magatartásáért a signum laudis kapt. Gróf Erdődy Lajos a 9. huszárezred hadnagya az északi haretéren még mint zászlós automobilon tett szolgálatot s fontos parancsnak az ellenséges tűzben való sikeres átviteléért az első osztályú ezüst vitézségi éremmel lett kitüntetve.

*** Kinevezés a jogakadémián.** A király dr Szondtner Pált, a nagyváradi kir. kath. jogakadémia tanárát jelenlegi szolgálatában a VII. fizetési osztályba rendes tanárra nevezte ki.

*** Signum laudis.** A király megparancsolta, hogy Nemessényi Zoltán 101 ik gyalogezredbeli századosnak és Müller Ernő 1. huszárezredbeli főhadnagynak a legfelső dícsérő elismerés tudtul adassék.

*** Tilos a telefon.** A telefon előfizetők két hónap óta nem használhatják a távbeszélőt, csak helybeli beszélgetésekre. A kereskedelmi miniszter egy-két fontos közgazdászati hivattalal kivételt tett és nem vonta meg tőlük a vidéki beszélgetések jogát. Természetes, hogy sokan vannak aztán olyanok, akik ezeket a kivételes hivatalokat keresik fel és onnan akarják vidéki beszélgetéseiket lebonyolítani. Az ilyen szabálykijátszók azonban rendszerint póru járának, mert a postán levő katonai ellenőr, aki minden vidéki beszélgetést kihallgat, nyomban a beszélgetés kezdetekor kikapcsolatja a telefont. A szigorú, de igazságos fellépésért aztán nem egyszer kérdőre is vonják a katonai ellenőrt, sőt egyesek még a telefonközpont kezelőjével szemben is gorombáskodnak. Ezek miatt a jogtalan sérelmek miatt a kereskedelmi és honvédelmi minisz-

terhez tettek panaszt a sértettek. A két miniszter megkeresése alapján aztán Sándor János belügyminiszter rendeletet adott ki minden vármegye alispánjának, hogy a jövőben kizárólag csak hivatalos közegek használhatják a telefont, de ők is csak hivatalos ügyekben. Egyben ujonnan megtiltja a miniszter, hogy a közgazdászati tisztviselők a postai alkalmazottakkal gorombáskodjanak, vagy azokat kérdőre vonják. Panasz esetén egyenesen a postigazgatósághoz kell fordulni, de sem a postai, sem a katonai ellenőrt kérdőre vonni nem áll jogában senkinek. Ez a legújabb miniszteri rendelet tegnap érkezett meg Fráter Barnapás alispánhoz, aki nyomban tudatta azt az egész vármegye belső és külső tisztikarával.

*** Az iskolaszék ülése.** Nagyvárad városi közszéki iskolaszéke tegnap délután dr Adorján Ármán elnöke alatt ülést tartott. A csoporigazgatók jelentései közül érdekesebb volt az olasz közszéki polgári leányiskola igazgatójának, özv. Személyi Kálmánnak jelentése, amely szerint jelentést tesz az intézet újabb hazafias tevékenységéről. Nevezetesen az intézet által rendezett háborus délutáni jövedelmű 451 koronát adtak át a Vörös Keresztnek és a tantestület két katonárvára eltarítását vállalta el. A hazafias buzgalomért köszönetet szavaztak az igazgatóknak és a tantestületnek. — Az elemi iskolák évfáru vizsgáját június 21—25. napokra javasolta az elnökség, mivel évközben a járvány miatt 2 hónapi szünet volt. Dr Löblé László iskolaszéki tag hivatkozott arra, hogy több osztályt meglátogatott s egy pár kérelt helyiség alkalmatlan, sőt veszélyes az egészségre s ezért kéri, hogy a vizsgákat májusban fejezzék be. Felhasználások után abban állapodtak meg, hogy felkéri a városi tiszti orvosi hivatalt, miszerint az összes iskolahelyiségeket vizsgálja meg s tegyen jelentést, hogy hol indokolt a kifogás; továbbá felhívják az igazgatókat is, hogy nem okoz-e hátrányt a tananyag elvégzésére, ha korábban befejezik a tanévet. A jelentések beérkezése után május elején újabb gyűlést tart az iskolaszék s azon határoznak a vizsgák idejére vonatkozólag. Kimondták, hogy ez évben nem osztanak ki jutalomkönyveket. — Az iskolaszéki jegyzői állásra vonatkozólag megbízták az elnököt, hogy a kérdés tanulmányozása után tegyen jelentést. Az 1911. évben elhatározták, hogy az állást nem töltik be, hanem a tanács a jegyzői teendők ellátásáról másként intézkedjék. A tanács a felügyelő igazgatót bízta meg az iskolaszéki jegyzői teendők ellátásával. Apróbb ügyek elintézése után az ülés véget ért.

*** Népszerű orvosi előadás.** A Biharmegyei Orvos-Egylet által a fertőző betegségekről rendezett előadásorozat keretében ma pénteken d. u. 6 órakor a városi háza nagytermében dr Konrád Béla tart előadást a bakteriumokról és a védőoltásokról címmel.

*** Budapest közüzemeit katonai parancsnokság alá helyezik.** Budapestről jelentik: Az Esti Újság értesülése szerint a főváros tanácsa elhatározta, hogy kérelmezni fogja a kormánytól, hogy élelmezési-, villamos világítási-, vasuti-, közvágóhídi és kenyérgyári üzemeit helyezze katonai parancsnokság alá.

*** Halálozás.** Részvétellel értesülünk városunk egyik derék iparos polgárának Hegedűs József reszelővágó mesternek haláláról. Az elhunyt 39 évet élt, s 4 hónapi

súlyos betegség után visszaadta lelkét Teremtőjének. Temetése ma 30 án d. u. háromnegyed háromkor lesz, a Bém-utca 11. sz. gyászháztól.

x Egy nagy raktárhelyiség a Szacsavay-utca 11. számú házban AZONNAL kiadó. Értekezni a Gazdasági és Iparbanknál.

x **Poloskairtó NOXIN** biztos szer. Ára 1 korona 40 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/P.

* **Ingatlan eladás.** Nagytelek-utca 31. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutásos áron azonnal eladó. Részletes feltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária építőgyár r.t.

x **Kiadó lakás.** Arany János u. 7. szám alatt négy szoba, hall s mellékhelyiség, gékből álló modern lakás május 1-re kiadó. Értekezni a Polgári Takarékpénztárnál Kossuth-utca.

* **6 % os hadikölcsön.** A Bihar-megyei Takarékpénztár értesíti hadikölcsön jegyző t. ügyfeleit, hogy a végleges szabadozimletet pénztáránál átvehetők.

x **Kiadó lakások.** Ősi-tér 14. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. Értekezni a Polgári takaréknál.

* **Kiadó lakások.** Két szobás utca lakás elő- és fürdőszobával május 1-re kiadó. Szacsavay-utca 8 szám. Ugyanott kényelmes butorozott utcai szoba előszoba és mellékhelyiségekkel azonnal kiadó. Értekezni lehet az Ipartestület hivatalába is.

* **Három szobás utcai lakások,** a város központjában, I. és II. emeleten előnyös bér mellett kiadók, a Bihar-megyei Takarékpénztárnál, Kossuth-utca 3. sz.

x Mindennemű **molyirtó** szerék és **fertőtlenítő** cikkek legolcsóbban beszerezhetők, Farkas István „Apolló” drogeriájában. Rákóczy-ut 7/B.

* **Kiadó** a Nagyvárad Kereskedelmi és Iparkamara épületében (Teleki u. 11.) egy garçon lakás és az alagsorban egy műhelyhelyiség, azonnal.

* **Dusafalva** község határában 300 kis hold legelő bérbeadó. Értekezni lehet a Polgári Takarékpénztárnál Nagyváradon.

x **Szeptő-májfolt** ellen megbecsülhetetlen az **YPO** krém és szappan, mely eltünteti a ráncokat, mittesszereket, bőrvörösséget és pattanásokat, ára: 1 korona. Kapható, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B. Rimánóczy palota Telefon: 13—02.

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Pénteken: Vörös talár. (Sik Rezsóné Kürti Margit felléptével.)
Szombaton: Faust. (Geóthe tragédiája)
Vasárnap d. u.: 25 ik jubiláris kabaré.
Vasárnap este: A tolonc.

Kis gróf. Nagyon gyér publikum mellett zajlott le a Kis gróf tegnapi reprize. Az előadás eléggé gördülékeny volt s a szereplők is igyezkettek megfelelő produkálni. A régiókompával az élükön jók voltak, míg az újak közül Feszthy Irént és Farkas Pált kell kiemelnünk. Az előadás általános értékét tekintve, több közönséget érdemelt volna a darab.

Legujabb táviratok.

Heves harcok Ypern körül.

Berlin, április 29. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér.

A csatorna nyugati partján Yperntől északra, az Yperle patak mentén Steesstraatte és Hetsas mellett állásaink ellen tegnap dél után óta szünet nélkül, de hiába támad az ellenség. A csatnarrától keletre a franciáknak, algiriáknak és angoloknak jobb szárnyunk ellen tegnap este közösen kezdett támadása ellenségeinknek igen jelentékeny veszteségei mellett meghiusult. Az Yperntől északra folyt harcokban zsákmányolt ágyúk száma hatvanháromra emelkedett.

A labassee—bethuni vasut mentén és Champagneban La Mesniltől északra végzett ellenséges aknarobbantások eredménytelenek voltak. Le Mesnilnél az általunk tegnap éjjel bevett hadállások ellen az éjjel intézett francia támadásokat az ellenség nagy veszteségei mellett visszavertük. Az itt kezünkre került francia hadifoglyok siralmas állapotban voltak, reszkettek a félelemtől, mert tisztjeik azt hitették elveik, hogy mihelyt német fogságba jutnak, azonnal agyon lövik őket.

A Maas magaslatokon Verduntól délkeletre állásainkat néhány száz méterrel előbbre toltuk és megerősítettük. A Vogézekben a helyzett változatlan.

Keleti hadszíntér.

Kalvarjától délre Kowale falut és az ettől délre fekvő magaslatot megszállottuk. Bachowonél Sochacettől délre elfoglaltuk az oroszok egy támaszpontját. (Min. sajtóosztály.)

Visszavert orosz előretörés.

Igen jó sikerrel működik tüzérségünk.

Budapest, április 29. (Hivatalos.) Az általános helyzet változatlan. Az oroszlengyelországi és kárpáti arcvonal több szakaszán heves ágyuharcok voltak. Tüzérségünk az orosz szálláshelyiségekre és lőporraktárakra igen jó sikerrel tüzelt.

Az Opor-völgyben az ellenség több órás eredménytelen ágyutüz után az éjjel gyalogságunk magaslati állásai ellen előretörést kísérelt meg, amelyet azonban rövid harc után az egész harcvonalon visszavertünk. Höfer altábornagy. (Miniszterelnökségi sajtóosztály.)

Az oroszok Bojánt kiűritették.

Budapest, április 29. Csernovitzból jelentik: Az oroszok heves tüzérharc után kiűritették Bojánt. Támadásunk annyira meglepte az oroszokat, hogy vezérkaruk alig tudott menekülni.

Vizsgálat Aufenberg ellen.

Budapest, ápr. 29. (Saját tud.) Bécsből jelentik: A király Aufenberg tábornokot vázalkozási illetményel szabadságolta. Hivatalosan közlik a Bud. Tudósítóval, hogy Aufenberg tábornok ellen hivatalának kötelességellenes vezetése miatt, az ellene legutóbbi időben emelt vádak tisztázása céljából vizsgálatot indítottak. A vád kizárólag 1912. évi eseményekre vonatkozik.

A Gambetta elsüllyedése.

Budapest, április 29. Giornald Italia írja: Gambettán a robbanás pillanatában óriási pánik tört ki a legénység között. A tiszték revolverrel sem tudták a legénységet megfékezni. Több esónak a beleugró legénységgel felborult. Milanóból jelentik: Az olasz torpedónaszádok tegnap délelőtt elmerülés után tizenkét órával a Gambetta embereiből huszonötöt megmentettek és ötven halottat kihalásztak. Hir szerint Senet ellentengernagy öngyilkos lett. (M. T. I)

A szerkesztésért felelős:

Dr. PAPP KÁROLY.

Nagyvárad város tanácsa katonai ügyosztálya.
12642—915. szám.

Hirdetmény.

A magyar kir. honvédelmi miniszter ur 4600/1915. eln. számú körrendelete folytán ezennel közhírré teszem, hogy az 1597/1915. eln. és 3820/1915. eln. számú honvédelmi miniszteri rendelettel hadi célokra igénybe vettnek kijelentett anyagok közül a fémek átvétele céljából megalakított bizottságok által végleg átveendő anyagokért a szakértők által megállapított következő térítések fognak fizetettetni:

1. Uj finomított réz elektrolyt 100 kilogrammonként és finomított réz, melynek réztartalma a 99. 75% ot meghaladja s ezenkívül arsenától és antimontól mentes 275 Kr.
2. egyéb finomított réz 275 Kr.
3. ócska nehézzéz, rézeső és réz készületek, ócska rézdrót (a finom drót kivételével) és rézrud hulladék 355 Kr.
4. Könnyű ócska réz, rézforgács, ónozott ócska réz, ócska telefonbronzdrót, ócska finom drót 100 kilogrammonként 235 Kr.
5. Töltény gyártásból nyert uj sárgaréz lemez hulladékok, tombak hulladék 200 Kr.
6. sárgarézlemez hulladék, ónoztatlan sárgarézeső kilótt töltényhüvely 180 Kr.
7. sárgaréz ötvény tömbökben is (60% réztartalommal) 150 Kr.
8. sárgaréz forgács, könnyű ócska sárgaréz, szita ónozott, nikkelezett vagy egyéb tisztátalan ócska sárgaréz 125 Kr.
9. ócska vörösfém (Rotguss), armatura, géprész vasuti kocsí szerelvény vörösfémből, vörösfémtömbök 190 Kr.
10. vörösfém forgács, bronzszita 170 Kr.
11. uj eredeti kohó alumínium, uj alumínium lemez hulladék 300 Kr.
12. ócska alumínium lemez hulladék, alumínium öntési hulladék, átöntött ócska alumínium 260 Kr.
13. tiszta alumínium forgács 200 Kr.

14. uj finomított nikkel 700 Kr.
15. nyers nikkel 90% nál nagyobb finomságban 600 Kr.
16. uj finomított nikkel lemez hulladék és uj anód hulladék 650 Kr.
17. nikkel forgács és tisztátalan nikkel hulladék használt anódok 350 Kr.
18. antimon regulus 200 Kr.
19. ón, 99%-nál nagyobb fémtartalommal 850 Kr.
20. ón, 98-99% finomságú tömbökben vagy rudakban 800 Kr.
21. ón tartalmu fósasok és fehérfémtömbök ára az óntartalom minden kilogrammj. 100 kilogrammonként 5.5 koronával számíttatik;

22. uj lágyólm 65 Kr.
23. ócska lágy ólom 58 Kr.
24. uj fehérbádóg hulladék 6 Kr.
25. ócska fehérbádóg hulladék 5 Kr.
26. finomított horgony legfeljebb 0.1% ólom tartalommal csak vörösréz ötvözetekben 105 Kr.
27. finomított horgony kb. 1% ólom tartalommal csak vörösréz ötvözetekben 70 Kr.
28. nyers cin kb 3% ólomtartalommal csak vörösréz ötvözetekben 68 Kr.

A fentiekben névszerint fel nem sorolt azon ötvözetek térítése a melyek a fent felsorolt fémeket tartalmazzák, amennyiben ezen ötvözetek hadicélokra használhatóknak találtnak az egyes ötvöző fémekre megállapított térítések alapján fog megállapíttatni.

Ércek, kohóféltérmekek, fémcementek és finomított nyers fémek, ugyszintén a fémhamu és hulladék, valamint egyéb még tovább köhösítást illetőleg finomítást igénylő ócska anyagok térítése az illető fémre megállapított térítés alapján a kohósítási és a kohóhoz való szállítás költségeinek bevonásával fog megállapíttatni.

II. Félgyártmányok térítése az alap térítésekből a gyártási árak hozzáadásával fog megállapíttatni. A normális méretekől eltérő méretű gyártmányokra a kereskedelemben szokásos fémárak érvényesek.

A normális méretű gyártmányok térítése a fémek és ötvözetek térítése alapján a következő pótlarak hozzáadásával alapíttatott meg.

1. Vörösréz: pótlár 100 kgr. ként. Bádógok és sodronyok 30 Kr., rudak 25 Kr., csövek 60 Kr.
2. sárgaréz: bádógok 55. Kr., sodronyok 60 Kr., rudak 50 Kr., csövek 80 Kr.
3. Alumínium: lemezek és sodronyok 140 Kr.
4. Nikkel: sodronyok 190 Kr., bádógok 180 Kr., rudak 200 Kr., csövek 320 Kr.
5. Ólom: lemezek, bádógok, sodronyok és csövek 10 Kr., ólomsőrt 8 Kr.
6. Staniól vastagság szerint 100 Kr ig. Nagyvárad, 1915 április 26.

Eleméry Ferenc,
katonaiügyi tanácsnok.

Világszerte utánozzák a

Szent István Duplamalátasört

de sikertelenül, mert minősége utólérhetetlen. Óvakodjék tehát az értéktelen utánzatoktól, kérjen mindenütt kifejezetten

Szent István Duplamalátasört

és ügyeljen mindenkor a

Szent István
védjegyre.

Főraktár: KOLLINER D. és FIA cégnél Nagyváradon, Pével-utca 26.
TELEFON 75. Kapható minden füszer és csemegekereskedésben.

Bevonulási hirdetmény.

A népfelkelésre kötelezetteknek az 1886. évi XX. törvénycikk alapján történt általános behívása folytán azok az 1891. és 1895. évben született népfelkelésre kötelezett egyének, kik az 1915. évi február hó 18 től március hó 24 ig terjedő időben megtartott népfelkelési bemutató szemlén vagy a későbbi utóbemutató szemlén népfelkelési fegyveres szolgálatra alkalmasnak találtattak, 1915. évi május hó 15-én amennyiben névszerint fölmentve nincsenek — a népfelkelési igazolványi lapon feltüntetett m. kir. honvédek kiegészítő, illetőleg cs. és kir. kiegészítési kerületi parancsnokság székhelyére népfelkelési tényleges szolgálatra bevonulni tartoznak.

Ezen rendelkezés a cs. kir. osztrák népfelkelési illetőleg Bosznia Hercegovinában a második tartalék behívása folytán kiterjed mindazon 1891. és 1895. évi születésű osztrák állampolgárokat, illetőleg bosznia hercegovinai tartományi illetőségű egyénekre is, kik a magyar szent korona országai területén a fent megjelölt időközben a népfelkelési fegyveres szolgálatra alkalmasnak találtattak.

Az Ausztriában tartott népfelkelési szemlén alkalmasnak talált, de jelenleg itt tartózkodó 1896., 1895. és 1891. évi születésű népfelkelésre kötelezett osztrák állampolgárok azonban azonnal tartoznak bevonulni.

Mindazon magyar honosságu egyének, akik önkéntes belépés folytán a cs. és kir. közös hadseregbe vagy a honvédségbe (akár mint egyévi önkéntesek is) már besoroztatnak, tekintet nélkül arra, hogy mely születési évfolyamba tartoznak, tényleges szolgálatra 1915. évi május hó 15-én bevonulni kötelesek.

Ezenkívül behivatnak ugyancsak 1915. évi május 15 ére népfelkelési tényleges szolgálatra a tartózkodási hely szerinti honvéd kiegészítő parancsnoksághoz mindazon — eredetileg a hadsereghez illetőleg honvédséghez beosztott — magyar honosságu népfelkelésre kötelezett póttartalékosok, akik katonai kiképzés céljából szolgálat kötelezettségük ideje alatt nem hivatnak be és így katonailag kiképezve nincsenek; továbbá azon bármely felekezethez tartozó népfelkelésre kötelezett felszentelt papok (folávatott lelkészek), akik volt hivatásukat bármely okból nem folytatják.

A bevonulók bevonulásuk alkalmával lehetőleg alsó és felső ruhát, felső posztó kabátot és erős lábbelit, de mindenestre evőeszközt, evőesészét és 2 napi élelmet hozzanak megukkal.

Ezen ruházati és felszerelési tárgyak, amennyiben a katonai szolgálatban használhatónak minősítettnek, értékük szerint meg fogják téríteni.

A bevonulás alkalmával a népfelkelési lap (igazolványi könyv) birtokosa a vasúton harmadik (gőzhajón második) osztályon ingyen utazik; ez a népfelkelési igazolványi lap (igazolványi könyv) azonban a vasuti-, gőzhajó állomáson jóval a vonat vagy hajó elindulása előtt az állomás jegypénztáránál lebélyegzendő.

Azon behívott népfelkelésre kötelezett, aki a kitűzött határidőre és helyre be nem vonul, karhatalommal vezetett elő s a katonai behívás iránt tanusított engedetlenség megbüntetéséről szóló 1890. évi XXI. t. c. 4. § a értelmében két évig terjedhető börtönnel büntetettik.

A magyar királyi honvédségbe vagy a cs. és kir. közös hadseregbe önként belépni óhajtó népfelkelésre kötelezett a törvényes korlátok között a csapattestet maga választhatja, a tényleges szolgálatra történt bevonulása után azonban csak azon csapattesthez kérheti felvételét, a hová mint népfelkelésre kötelezett beosztását nyerte.

Kelt, 1915. évi április havában.

Nagyvárad város tanácsa katonai ügyosztálya.

12644—1915 szám.

Hirdetmény.

A m. kir. honvédelmi minister ur 4700/1915 eln. szám. körrendelete folytán közhírré teszem, hogy azokat az üzemi berendezéseket, amelyeket a m. kir. ministérium 1337/1915 M. E. számú rendelete értelmében a hatóság nál be kell jelenteni (t. i. az ipari-, mező- és erdőgazdasági üzemeknél használatban nem álló azokat az üzemi berendezéseket amelyek egészben vagy tulnyomó részben alumíniumból, ólomból, vörösrézéből, sárgarézéből, nikkelből vagy vörösféméből állanak) a m. kir. honvédelmi minister ur a hadiszolgáltatásokról szóló 1912 évi LXVIII t. c. 24 és 27 § a alaján hadicélokra igénybevetteknek jelenti ki.

Ezek a berendezések az üzleti telep nélkül, amelyhez tartoznak, csak azoknak a közegeknek idegeníthetők el, akiket a katonai igazgatás megvételükre és átvételükre felhatalmazott, egyébként szabadkézből való elidegenítésükhöz, valamint feldolgozásukhoz is a kereskedelemügyi minister különös engedélyre szükséges. Ujabb intézkedésig azok mindazonáltal az üzem birtokosának használatában és őrzetében maradnak.

Ha ezek a berendezések az üzleti teleppel együtt idegeníttetnek el, igénybevételek az új birtokossal szemben is hatályos.

2. §. Az üzem birtokosa bármikor kívánhatja, hogy a katonai hatóság az igénybe vett berendezéseknek végleges átvétele vagy szabad rendelkezésre visszaboecátása felől határozzon. Az ilyen kérelmekre vonatkozó beadványokat póstán ajánlva a központi requisiciós bizottság (Budapest II. kereskedelemügyi ministerium ipari műszaki ügyosztály) címére kell küldeni.

A kérelemben folyamodónak elő kell adnia, hogy az igénybe vett berendezéseket elidegeníteni kívánja-e vagy, hogy azokat milyen célra kívánja feldolgozni.

A beadványban meg kell továbbá egyenként jelölni a berendezéseket és egyuttal fel kell tüntetni, hogy azok alumíniumból, ólomból, vörösrézéből, sárgarézéből, nikkelből és vörösféméből minő súly mennyiségeket tartalmaznak. A beadványban előadható az az összeg is, a melyért a birtokos kész a berendezéseket a katonai igazgatásnak szabad kéztől átengedni.

Ha a folyamodó kérelmének elintézéséről a kérelem póstára adásának napjától számított 4 héten belül értesítést nem kap, ugy a kérelemben megjelölt tárgyakból szabadon rendelkezhetik.

A fentiek szerint igénybe vett tárgyak-

nak esetleges végleges átvétele a hadiszolgáltatásokra szóló 1912. LXVIII t. c. értelmében történik.

Térítés és pedig a dolgok közönséges értéke szerint csak végleges átvételüknel jár. Csaka anyagként kiselejtezett berendezések tekintetében minthogy azokat már az 1915 évi március hó 29 napján 3820 eln. 20—1915/b. H. M. számú rendelet hadicélokra igénybevetteknek jelentette ki, az idézett rendelet szabályai irányadók.

3. §. A jelen rendeleten alapuló igénybevétel azon berendezések tekintetében a melyeket a hadiszolgáltatásokra irányuló kötelezettség megszűntének időpontjában (1912. LXVIII t. c. 2. §-a) a katonai igazgatás még végleg át nem vett, a jelzett időpontban hatályát veszti.

4. §. Aki az igénybe vett készletet, vagy annak egy részét a jelen rendelet ellenére elidegeníti vagy feldolgozza, vagy pedig a jelen rendelet ellenére más módon rendelkezik, az — amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik — kihágást követ el, s az 1914. L. t. c. 17 § a értelmében két hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

E kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak mint rendőri büntető bíróságnak, a székesfővárosi államrendőrség működési területén pedig a m. kir. államrendőrségnek hatáskörébe tartozik.

Horváth Szlavonországekba e kihágás miatt az ott érvényes jogszabályok szerint hivatott hatóságok járnak el.

5. §. Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe.

Nagyvárad, 1915 április 26.

Eleméry Ferencz,
katonai ügyi tanácsnok.

Katonai ruhákat az összes fegyvernemek részére, a mai árakon alul előírás szerint gyorsan készít **Darabont Gy. és Tsa** elsőrendű polgári és katonai ruházati intézete. A legfinomabb szövet különlegességek, őrteny és téli kabátokra felöltőkre állandóan raktáron. Nagyvárad, Szilágyi-Dezso-utca 6 Sennenföld palota. Telefon 980. szám.

x **Kiadó lakások.** Kossuth-utca 6. sz. alatt kétszobás lakás azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. sz. házban két szobás lakás kiadó. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Értesítjük a t. közönséget, hogy a **Wolfram lámpák** ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára legolcsóbb áron a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeltes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világi-
tási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,
í v i á m p é k

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok
1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerszű telefonja 55. sz.